

Darbo sutarties nutraukimas. Praktikoje kylantys ginčai.

Advokatų kontoros „Žlioba & Žlioba“
Advokatas, partneris Rolandas Gyvis
2024 m. vasario 13 d., Klaipėda

Sutarties nutraukimas šalių susitarimu (DK 54 straipsnis)

DK 54 straipsnis numato, kad bet kuri darbo sutarties šalis gali pasiūlyti kitai darbo sutarties šaliai nutraukti darbo sutartį (1 dalis).

Pasiūlymas nutraukti darbo sutartį turi būti pateiktas **raštu**. Jame turi būti išdėstytos darbo sutarties nutraukimo sąlygos (nuo kada pasibaigia darbo santykiai, koks yra kompensacijos dydis, kokia nepanaudotų atostogų suteikimo tvarka, atsiskaitymo tvarka ir kita) (2 dalis).

Jeigu kita darbo sutarties šalis sutinka su pasiūlymu, ji **sutikimą išreiškia raštu**. Jeigu darbo sutarties šalis **per 5 darbo dienas** neatsako į pasiūlymą, laikoma, kad pasiūlymas nutraukti darbo sutartį atmestas (3 dalis).

Praktikoje neteisėtas spaudimas motyvuojamas šiomis aplinkybėmis:

- pasiūlymas/susitarimas yra netikėtas ir reikalaujama jį pasirašyti *nedelsiant*;
- spaudimas, jog nesutikus nutraukti darbo sutarties darbdavio nustatytomis sąlygomis, darbo sutartis bus nutraukta dar nepalankesnėmis sąlygomis;
- spaudimas, jog nesutikus su darbdavio pasiūlymu, bus teikiamos neįgyvendinamos užduotys, perdėtai kontroliuojamas darbuotojo elgesys, mažinamas atlyginimas;
- Darbo apribojimas, kompiuterių slaptažodžių pakeitimas ir pan.

Įdomus ginčas

Vilniaus apygardos teismo civilinėje byloje

Nr. e2A-1640-580/2023.

*Darbuotojas vis keitė darbo sutarties nutraukimo
sąlygas.*

Darbo sutarties nutraukimas šalių susitarimu, kai darbuotojas yra nedarbingume.

Sutarties nutraukimas išbandymo laikotarpiu (DK 36 straipsnio 3 dalis)

Siekiant patikrinti, ar darbuotojas tinka sulygtam darbui, taip pat ar sulygtas darbas tinka darbuotojui, sudarydamos darbo sutartį darbo sutarties šalys gali sulygti dėl išbandymo.

Tokio susitarimo terminas įprastai negali būti ilgesnis nei 3 mėnesiai.

Pripažinęs, kad išbandymo rezultatai nepatenkinami, darbdavys iki išbandymo termino pabaigos gali priimti sprendimą nutraukti darbo sutartį, apie tai raštu įspėjęs darbuotoją prieš 3 darbo dienas iki darbo sutarties pasibaigimo, ir nemokėti išeitinės išmokos.

Kauno apygardos teismo civilinė byla Nr. e2A-221-638/2023, kurioje vairuotojas ginčijo jo atleidimą išbandymo laikotarpiu.

Atleidimo procedūrų nesilaikymas gali darbdaviui pridaryti problemų „lygioje vietoje“

**Sutarties nutraukimas darbdavio
iniciatyva be darbuotojo kaltės, kai
darbuotojo funkcija tampa perteklinė (DK
57 straipsnio 1 dalies 1 punktą).**

Darbuotojo atliekama darbo funkcija gali būti pripažįstama pertekline tada, kai darbdavys visiškai atsisako darbuotojo atliekamos darbo funkcijos arba, optimizuodamas darbo resursus, nusprendžia, kad tas pačias ar panašias funkcijas gali atlikti mažiau darbuotojų.

Fiktyvumą rodo:

- funkcija tapo perteklinė ne dėl darbo organizavimo pakeitimų, bet dėl to, jog prieš tai buvo priimtas kitas darbuotojas;
- į atleisto darbuotojo vietą buvo priimtas kitas darbuotojas;
- etato panaikinimas ir įsteigimas naujo (-ų) etatų, kurie iš esmės atlieka panaikinto etato funkcijas.

Nutraukiant sutartį DK 57 straipsnio 1 dalies 1 punkto pagrindo reikia nepamiršti laikytis ir:

- Darbuotojo įspėjimo terminų;
- Atleidžiamų darbuotojų atrankos reikalavimų;
- Nėra laisvos vietos į kurią darbuotojas galėtų būti perkeltas su jo sutikimu.

Civilinė byla Nr. 2A-1323-1012/2022, kurioje
ginčo šalis buvo oro uostas

Sutarties nutraukimas darbdavio valia (DK 59 straipsnis)

Darbdavys, **išskyrus** valstybės ar savivaldybės institucijas ar įstaigas, išlaikomas iš valstybės ar savivaldybės biudžeto, Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto ar iš kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų, valstybės ar savivaldybės įmonės, viešąsias įstaigas, kurių savininkė yra valstybė ar savivaldybė, ir Lietuvos banką, turi teisę nutraukti darbo sutartį su darbuotoju dėl priežasčių, nenurodytų šio kodekso 57 straipsnio 1 dalyje, įspėjęs prieš 3 darbo dienas ir sumokėjęs ne mažesnę kaip 6 mėnesių jo vidutinio darbo užmokesčio dydžio išeitinę išmoką.

Ribojimai nutraukti darbo sutartį darbdavio valia:

- Nutraukimo priežastis patenka į DK 57 straipsnio 1 dalį;
- Atleidimo diskriminaciniai motyvai;
- Negalima atleisti darbuotojų esančių: neštumo ir gimdymo, tėvystės ar vaiko priežiūros atostogose bei pašaukto atlikti privalomąją karo tarnybą, savanorišką nenuolatinę karo tarnybą arba alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą.

Sąlygos nutraukti sutartį darbdavio valia

- Įspėjimas prieš 3 darbo dienas;
- 6 VDU dydžio išėtinė;
- Reali sutarties nutraukimo **priežastis**.

Nesutikimas dirbti už mažesnę algą nėra pagrįsta priežastis.

Įspėjimo svarba nutraukiant darbo sutartį
darbdavio valia.